

Vereniging Thuisonderwijsverbond
info@thuisonderwijsverbond.nl

Reactie voorstel “Wijziging Leerplichtwet 1969 vrijstelling bij lichamelijke of psychische gronden”

Vereniging Thuisonderwijsverbond is een vereniging van ouders die zijn vrijgesteld op grond van artikel 5, aanhef en onder b, van de Leerplichtwet. Vanuit dat perspectief is gekeken naar het voorstel tot “Wijziging Leerplichtwet 1969 vrijstelling bij lichamelijke of psychische gronden”.

De wijziging beoogt onder meer de beoordelend arts de beschikking te geven over een onderwijsadvies van het samenwerkingsverband. De arts kan zo de onderwijsmogelijkheden die er volgens het samenwerkingsverband voor het kind zijn, betrekken bij zijn medische beoordeling van de geschiktheid van de jongere om tot een school onderscheidenlijk een instelling te worden toegelaten. In tegenstelling tot de tekst van artikel 5, onder a, heeft die beoordeling volgens de memorie van toelichting niet alleen betrekking op kinderen die nog nooit op een school ingeschreven hebben gestaan, maar ook op kinderen die al toegelaten zijn op scholen en daar niet meer op hun plaats zijn door lichamelijke en/of psychische oorzaken. Daarom raken de voorstelde wijzigingen de godsdienstvrijheid.

Godsdienstvrijheid moet meer aandacht krijgen

Artikel 5 heeft onder meer betrekking op grondwettelijke vrijheden. Eén daarvan is de godsdienstvrijheid. Bij eerdere wetsvoorstellen in deze kabinetsperiode is duidelijk naar voren gekomen dat het begrip richting zijn grondwettelijke betekenis houdt in artikel 5 Leerplichtwet (Memorie van Toelichting ‘Meer ruimte voor nieuwe scholen’) en dat de vrijstelling van artikel 5 onder b behouden blijft. Belangrijke keuzes, gezien artikel 23 van de Grondwet. Die lijn zou onzes inziens doorgetrokken moeten worden naar dit wetsvoorstel. De godsdienstvrijheid van ouders bij onderwijskeuzes verdient meer aandacht.

Gewetensnood

Ouders kunnen in gewetensnood raken als de arts geen verklaring afgeeft omdat hij op basis van het onderwijskundig advies van mening is dat er wel passende mogelijkheden zijn voor een kind.

Die gewetensnood zal ontstaan als het samenwerkingsverband onderwijskundige mogelijkheden ziet die voor de ouders niet aanvaardbaar zijn op grond van richtingbedenkingen. Een onderwijskundig perspectief op een school of instelling van een richting waartegen zij overwegende bedenkingen hebben, is voor hen en hun kinderen geen passende oplossing.

Schriftelijk advies altijd ter beschikking stellen aan de ouders

Met het oog op de godsdienstvrijheid geldt voor deze ouders (en onzes inziens voor alle ouders) dat zij de beschikking moeten krijgen over het advies dat het samenwerkingsverband aan de arts heeft verstrekt. Een vormvrij advies dat zelfs mondeling gegeven kan worden (pagina 10 van het voorstel) geeft ouders niet de noodzakelijke duidelijkheid. Ouders hebben er, ook vanwege hun wettelijke plichten en rechten, recht op te weten waarop een weigering van een verklaring is gebaseerd. Wij dringen daarom aan op een schriftelijk advies dat altijd samen met de verklaring van de arts of zijn weigering daarvan aan de ouders wordt verstrekt.

Onverminderd recht op beroep artikel 5 onder b

Als blijkt dat de arts geen verklaring wil afgeven vanwege het onderwijskundig advies van het samenwerkingsverband kunnen ouders door de inhoud van dat advies de noodzaak voelen om zich te beroepen op artikel 5, aanhef en onder b, van de Leerplichtwet.

Op basis van artikel 5, aanhef en onder b, zijn ouders vrijgesteld zolang “zij tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning - of, indien zij geen vaste verblijfplaats hebben, op alle binnen Nederland - gelegen scholen onderscheidenlijk instellingen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen hebben.” Hun kennisgeving moeten zij voor 1 juli indienen.

Het is echter mogelijk dat deze termijn reeds verstreken is tijdens de voorgestelde nieuwe procedure bij artikel 5 onder a, omdat deze niet langer gebonden is aan 1 juli. In de huidige situatie geldt voor de vrijstelling op grond van artikel 5 onder a dezelfde sluitingsdatum als voor de vrijstelling op grond van artikel 5 onder b. Beide kennisgevingen moeten vóór 1 juli worden ingediend. In de voorgestelde nieuwe situatie verandert dit voor artikel 5 onder a¹: de kennisgeving op grond van artikel 5 onder a moet worden ingediend binnen drie maanden na afgifte van de verklaring, bedoeld in het nieuwe artikel 7.

Met het oog op de godsdienstvrijheid van deze ouders is het noodzakelijk dat hun recht om zich op artikel 5 onder b te beroepen onverminderd blijft bestaan, ook als de uiterste indieningsdatum (“vóór 1 juli”) reeds verstreken is door de procedure rond artikel 5 onder a. Deze voorziening moet wettelijk worden vastgelegd.

Het huidige artikel 8.2 is in deze situatie niet van toepassing. Het gaat om situaties waarin de school waarop het kind geplaatst was (of een school van dezelfde richting binnen redelijke afstand van de woning) geen passende oplossing kan bieden en de geadviseerde school/scholen of instelling(en) van een andere richting zijn dan de school waar het kind in het jaar voorafgaand aan de kennisgeving geplaatst is geweest.

Bezwaar- en beroepmogelijkheden opnemen

We zijn van mening dat een mogelijkheid voor bezwaar en beroep voor de ouders niet mag ontbreken. Zeker in situaties waarin ouders reeds een voorgeschiedenis hebben met het samenwerkingsverband moet voor hen de mogelijkheid openstaan om de situatie door een onafhankelijke rechter te laten beoordelen.

Met vriendelijke groet,

Johan Verduijn
Vereniging Thuisonderwijsverbond

---

¹ Als er geen sprake is van aanvang van de leerplicht.